

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

MINISTERSTWO ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

NR
38

RYNEK RZEPAKU

stan i perspektywy

ISSN 1231-269X

**ANALIZY
RYNKOWE**

PAŹDZIERNIK 2010

Analizy są finansowane przez
AGENCJĘ RYNKU ROLNEGO
oraz
INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– **PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY**

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne – *Tadeusz Chrościcki*
- II. Rynek oleistych na świecie – *W. Sabarański*
- III. Rynek oleistych w Unii Europejskiej – *E. Rosiak*
- IV. Rynek oleistych w Polsce
  1. Produkcja rzepaku – *E. Rosiak*
  2. Obroty rzepakiem – *E. Rosiak*
  3. Handel zagraniczny oleistymi – *M. Krzemiński*
  4. Przemysł tłuszczowy – *E. Rosiak, M. Wigier*
  5. Ceny detaliczne i spożycie tłuszczów roślinnych – *E. Rosiak*

**Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Analizę przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ-PIB
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – doc. dr hab. Jadwiga Seremak-Bulge, tel.: (0-22) 505-46-66

AUTORZY:

dr inż. Ewa Rosiak
• IERiGŻ-PIB •
Warszawa
Tel.: (0-22) 50-54-595

mgr Marcin Krzemiński
• IERiGŻ-PIB •
Warszawa
Tel.: (0-22) 505-45-51

dr Marek Wigier
• IERiGŻ-PIB •
Warszawa
Tel.: (0-22) 505-44-38

mgr Wojciech Sabarański
• SPARKS POLSKA Sp. z o.o. •
Warszawa
Tel.: (0-22) 510-36-46

mgr inż. Teresa Zdziarska
• IERiGŻ-PIB •
Warszawa
Tel.: (0-22) 505-44-40

Analizę zrecenzowała i zatwierdziła w dniu 26.10.2010 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Zdzisław Adamczyk, Tadeusz Chrościcki, Bogumiła Kasperowicz, Jan Małkowski, Jadwiga Seremak-Bulge, Iwona Szczepaniak,
Stanisław Stańko (wiceprzewodniczący), Zdzisława Wiśniowska-Antonik, Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejna analiza wydana będzie w czerwcu 2011 r.

Światowe zbiory nasion oleistych w sezonie 2010/11 będą równie wysokie jak w sezonie poprzednim. Mimo zwiększonego areалу uprawy nie przewiduje się ich dalszego wzrostu, bowiem plony oleistych będą mniejsze, z powodu niekorzystnych warunków pogodowych w wielu rejonach świata. Spodziewany jest spadek produkcji soi, rzepaku, kopry, sezamu i lnu, natomiast większe mogą być zbiory bawełny, orzeszków ziemnych, ziaren palmowych, rącznika oraz niewiele nasion słonecznika. Na światowym rynku oleistych w sezonie 2010/11 wystąpi przewaga popytu nad podażą i ich ceny po raz kolejny wzrosną, jednak nadal będą niższe w porównaniu z rekordowo wysokimi w sezonie 2007/08.

Spadek zbiorów rzepaku w skali globalnej będzie dużo większy niż spadek zbiorów konkurencyjnej soi. Dużo niższe zbiory rzepaku u kluczowych producentów, tj. w UE-27, w Chinach, w Kanadzie oraz na Ukrainie, tylko częściowo mogą być zrekompensowane przez ich wzrost w Australii i w Indiach. Przy rosnącym popycie na żywność i energię, światowe zużycie przekroczy produkcję rzepaku, a jego zapasy na koniec sezonu będą znacznie mniejsze w porównaniu z bardzo wysokimi na początku sezonu.

Zbiory rzepaku w UE-27 wstępnie ocenia się na 20,1 mln ton (o 7,2% poniżej poprzedniego roku). Niższe plony i w ślad za tym zbiory odnotowano w większości państw członkowskich, zwłaszcza we Francji, w Niemczech i w Polsce. Istotny wzrost zbiorów nastąpił tylko w Wielkiej Brytanii i w Rumunii, po ich spadku w tych krajach przed rokiem.

Zbiory rzepaku w Polsce obniżyły się do 2088,1 tys. ton (o 16,4%), w wyniku zmniejszenia areálu uprawy (o 5,2%) i plonów (o 11,7%). Na krajowym i europejskim rynku wystąpiła przewaga popytu nad podażą rzepaku i jego ceny wzrosły. W III kwartale 2010 r. przeciętna cena

skupu rzepaku (1269 zł/t) była o 22% wyższa niż w analogicznym okresie poprzedniego roku.

Mimo dużego wzrostu cen, rzepak ozimy pod przyszłoroczne zbiory zasiano na powierzchni o ok. 3% mniejszej w porównaniu z tegoroczną powierzchnią koszoną. Zadecydowały o tym głównie niekorzystne warunki pogodowe w okresie siewów oraz pogorszenie relacji cen rzepak : pszenica. Jeżeli całkowity areal uprawy rzepaku zmaleje o ok. 4% (do 740 tys. ha), a jego plony wzrosną o 3-7% (do 2,8-2,9 t/ha), to przyszłoroczne zbiory rzepaku mogą być zbliżone lub niewiele wyższe w porównaniu z tegorocznymi.

Krajowa podaż rzepaku (produkcja łącznie z zapasami początkowymi) w sezonie 2010/11 (2212 tys. ton) będzie o 17% mniejsza niż w sezonie poprzednim. W tej sytuacji przerób rzepaku (2150 tys. ton) może zmaleć o 9%. Należy liczyć się też ze spadkiem eksportu rzepaku (o 51% do 170 tys. ton), przy jednoczesnym utrzymaniu relatywnie wysokiego jego importu (260 tys. ton).

Przemysł tłuszczowy w I półroczu 2010 r. zmniejszył przerób rzepaku i produkcję surowego oleju rzepakowego. Zwiększył natomiast produkcję olejów rafinowanych i margaryn. W skali całego roku przemysł tłuszczowy wyprodukuje ok. 810 tys. ton surowego oleju rzepakowego (o ok. 5% mniej niż w roku poprzednim). Większa może być natomiast produkcja olejów rafinowanych, a także margaryn, ze względu na utrzymujący się wysoki popyt eksportowy na tę grupę produktów.

Wyniki finansowe przemysłu tłuszczowego w I półroczu 2010 r. wyraźnie pogorszyły się. Sektor nie generował zysków. Zmalały nakłady inwestycyjne i stopa inwestowania. Jednak wskaźnik bieżącej płynności finansowej wzrósł i ukształtował się powyżej średniej dla całej branży spożywczej. Sytuacja finansowa prze-

mysłu tłuszczowego w II półroczu będzie nadal trudna, ze względu na przewidywany spadek przetwórstwa rzepaku oraz możliwe pogorszenie relacji cen zbytu produktów do cen zakupu surowców.

Wyniki handlu zagranicznego oleistymi w I półroczu 2010 r. nieznacznie pogorszyły się. Eksport wszystkich surowców i produktów oleistych był wszakże większy niż w I półroczu roku poprzedniego, jednakże zwiększył się też znacząco import śrut oleistych i margaryn. Zmniejszył się natomiast przywóz nasion oleistych i olejów roślinnych. Ujemne saldo handlu zagranicznego oleistymi (345 mln EUR) było o 1,5% większe niż w I półroczu 2009 roku. W skali całego roku, jak i w sezonie 2010/11 deficyt handlu zagranicznego oleistymi pogłębi się, głównie w wyniku spadku eksportu rzepaku i produktów jego przerobu, przy utrzymaniu się relatywnie wysokiego importu oleistych, w tym dalszym wzroście przywozu śrut oleistych i margaryn.

Ceny detaliczne tłuszczów roślinnych w pierwszych ośmiu miesiącach 2010 r. początkowo malały, a następnie podlegały niewielkim wahaniom. W ostatnich czterech miesiącach br. ceny detaliczne olejów i margaryn będą powoli wzrastać, z powodu wzrostu cen surowców dla przemysłu tłuszczowego (krajowego rzepaku z tegorocznych zbiorów oraz olejów z importu). Średni poziom cen tłuszczów roślinnych w 2010 r. może być o 1-2% wyższy niż w roku poprzednim. Więcej podróżują tłuszcze roślinne w I półroczu 2011 r. w relacji do I półrocza 2010 roku.

Szacuje się, iż konsumpcja tłuszczów roślinnych wg bilansów w 2010 r. wyniesie 20,4 kg w przeliczeniu na 1 osobę i będzie o 0,5% wyższa niż w roku poprzednim. Przewiduje się niewielki wzrost bezpośredniego spożycia tłuszczów roślinnych w gospodarstwach domowych, jak i dalszy wzrost ich zużycia w przemyśle spożywczym i gastronomii.

SUMMARY

Global oilseed crops in the season 2010/11 will be as high as in the preceding season. Despite increase in cultivated area, their further growth is not planned because oilseed crops will fall, due to unfavourable weather conditions in many areas of the world. Decreasing production is expected of: soya, rape, dill, sesame and linseed, while rise may apply to crops of cotton, peanuts, palmseeds, castor oil plant, and slightly to sunflower seeds. On the global oilseed market, the season 2010/11 will feature demand in excess of supply, hence prices rising again, but still remaining below the record high levels of the season 2007/08.

Global decrease in rape crops will much exceed the fall in competitive soya crops. Much lower rape production by leading producers, i.e. UE-27, China, Canada and Ukraine, may only partly be compensated by rising crops in Australia and India. At growing demand for food and energy, world consumption will exceed rape supply, its stocks at the end of the season decreasing very significantly against the very high levels in the beginning of the season.

Rapeseed harvests in UE-27 are initially estimated at 20.1 mn tonnes (by 7.2% below the previous year). Lower crops and consequently harvests, have been recorded in most member countries, especially France, Germany and Poland. Significantly higher harvests occurred only in the UK and Romania, that followed their decrease in those countries a year before.

Rapeseed production in Poland has decreased to 2088.1 thousand tonnes (by 16.4%), due to reduced cultivated area (by 5.2%) and crops (by 11.7%). On domestic and European markets demand for rapeseed has exceeded supply, its prices rising as a result. In 3Q 2010 the average purchase price of rapeseed (PLN

1269/tonne) exceeded by 22% the price in the same period of the previous year.

Despite sharply rising prices, winter rapeseed for next year's crops has been sown on an area by ca 3% smaller than this year's reaped area. The decisive factors in this regard have mainly been the weather conditions in the sowing period, and deteriorating rapeseed : wheat price balance. If total rape cultivation area diminishes by ca 4% (to 740 thousand ha) and its crops grow by 3-7% (to 2.8-2.9 t/ha), then next year's rapeseed harvests may be close to, or slightly above this year's figures.

Domestic rapeseed supply (production including initial stocks) in the season 2010/11 (2212 thousand tonnes) will be by 17% lower than in the previous season. Thus, rapeseed processing (2150 thousand tonnes) may diminish by 9%. Also, decreasing rapeseed exports (by 51% to 170 thousand tonnes) are likely, at simultaneously continuing its relatively high imports (260 thousand tonnes).

The edible fats/oils manufacturing sector in the 1st half of 2010 reduced rapeseed processing and production of raw rapeseed oil, while increasing its output of refined oils and margarines. In the whole year, the industry will produce about 810 thousand tonnes of raw rapeseed oil (by ca 5% less than in the previous year). However, production of refined oils may rise, as well as of margarines, due to the continued high demand for exports of this product group.

The financial results of the edible oils/fats industry have markedly deteriorated in the 1st half of 2010. The sector has failed to generate profit. Investment expenditure and investment ratio have fallen. However, the current financial liquidity index has risen, reaching a level above the average of the entire foods industry.

The financial situation of the sector will remain difficult in the 2nd half of the year, due to the expected decrease in rapeseed processing, and possibly deteriorating balance between sales prices of products and purchase prices of raw materials.

The results of foreign trade in oilseeds in the 1st half of 2010 have slightly deteriorated. Exports of all raw materials and oil products have nevertheless risen against the 1st half of the previous year, however, imports of oilseed meals and margarines have also grown significantly. While imports of oilseeds and vegetable oils have decreased. The deficit of foreign trade in oilseeds (345 mn EUR) was by 1.5% higher than in the 1st half of 2009. In the entire year, as well as in the season 2010/11, that deficit is set to deepen, mainly as a result of falling exports of rapeseed and its processed products, at continuing relatively high imports of oilseeds, including the further rising imports of oilseed meals and margarines.

Retail prices of vegetable oils in the first eight months of 2010 were initially falling, afterwards fluctuating slightly. In the last four months of this year, retail prices of oils and margarines will slowly rise, due to higher prices of raw materials for the edible oils/fats industry (of domestic rapeseed from this year's harvest, and of imported oils). Average prices of vegetable oils in 2010 may exceed by 1-2% the levels of the previous year. Vegetable oil prices will rise more in the 1st half of 2011 than in the 1st half of 2010.

Estimates indicate that consumption of vegetable oils in 2010 according to balance sheets will reach 20.4 kg per 1 person, exceeding by 0.5% the level of the previous year. Slightly increasing direct consumption of vegetable oils in households is expected, as well as their further rising consumption by foods industry and gastronomy.

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukazać się:

1. Rynek ryb (14) • listopad 2010,
2. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi (32) • listopad 2010,
3. Rynek owoców i warzyw (37) • listopad 2010,
4. Popyt na żywność (12) • marzec 2011,
5. Rynek środków produkcji dla rolnictwa (38) • marzec 2011,
6. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi (33) • marzec 2011,
7. Rynek pasz (29) • kwiecień 2011,
8. Rynek mleka (40) • kwiecień 2011,
9. Rynek ryb (15) • kwiecień 2011,
10. Rynek zbóż (39) • maj 2011,
11. Rynek mięsa (40) • maj 2011,
12. Rynek drobiu i jaj (40) • maj 2011,
13. Rynek rzepaku (39) • czerwiec 2011,
14. Rynek owoców i warzyw (38) • czerwiec 2011.

SZYBKO! TANIO! PROFESJONALNIE!

Proponujemy Państwu:

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Usługi drukarskie:

- czasopisma
- książki
- ulotki
- katalogi
- albumy
- wizytówki
- materiały szkoleniowe
- materiały konferencyjne
- druki samokopiujące etc.

Usługi introligatorskie:

- oprawa spiralna
- oprawa zeszytowa
- oprawa bezszwowa
- foldery/broszury
- inne usługi

Nasze usługi wykonujemy bazując na najlepszej dostępnej technologii. Począwszy od formy przesłania wszystkich materiałów drogą elektroniczną (FTP), poprzez obróbkę DTP, druk cyfrowy na OCE VarioPrint 2100 oraz OCE CS 250, kończąc na mnogości usług introligatorskich.

Próby wydruku na różnych gatunkach papierów i folii dostępne są w Dziale Wydawnictw Instytutu, ul. Świętokrzyska 20.

Ceny na zamówienia obliczane są na podstawie kalkulacji wstępnej. Jeśli mają Państwo pytania dotyczące naszych usług, bądź cen, prosimy o kontakt.

Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB:

tel. (022) 50 54 520

(022) 50 54 685

fax (022) 50 54 636

e-mail: dw@ierigz.waw.pl

slipski@ierigz.waw.pl

Prenumerata Analizy (2 zeszyty) w 2010 roku wynosi 40 zł.

Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego, ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. 984, 00-950 Warszawa. Tel.: (22) 505-46-85, faks: 505-46-36

e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>